

Josep Maria SALA-VALLDAURA

Flors i carboni

Eumo Editorial-Cafè Central (Jardins de Samarcanda, núm. 49), 2008, 15 €

Josep Maria Sala-Valldaura disposa la seua obra dialècticament, entre dos pols: al plat de les flors hi ha l'amor i la poesia, i al plat del carboni s'hi acumula allò que és percebut com a mal: el temps, la mort, la injustícia, la guerra, la destrucció de la natura, la deshumanització, la tecnocràcia, l'artificialitat, la rutina... Mitjançant l'entrellat simbòlic, els discursos ètic, metafísic, social, polític... se solapen.

L'autor troba en la flor un fil conductor, preeminent a la primera meitat del llibre, i va semblant els poemes de referències vegetals, que també centren les citacions, abundants, amb què enllaça amb noms significatius de la literatura: Rilke, Petrarca, Salvat-Papasseit, Blake, Marçal, de Andrade, Pere Serafi, Larkin, Bernhard, Stevens, entre d'altres. Informa aquest procediment un cert esperit de *divertimento* humanístic que trobàvem, per exemple, a *El cigne cec*. El poeta canta la flor del desig, de l'amor i de la fertilitat. El discurs és animat a vegades per una certa inspiració avantguardista. La flor també és la vida, la bellesa, la poesia, la relació entre la poesia i la vida, la cultura entesa com a cultiu i com a síntesi...

A la part central del llibre, l'agressió del carboni fragmenta l'existència i sobrevé l'enyor del paradís perdut de la infantesa i d'una mena d'Arcàdia, plenament identificada amb la natura i amb la naturalitat, on es recuperi llibertat i justícia i on l'humanisme doni sentit a les vides.

El carboni es transforma: en oxigen o en diamants –com ens adverteix Sala-Valldaura en les notes del llibre. I el diamant és, en la tradició simbolista, el poema. El carboni participa en la poesia. L'autor el reflecteix i se'n dol amb un realisme cru i amb un to metafísic obscur que ja trobàvem a *Vidre fumat*. Quant al realisme, a *Flors i carboni* es potencia, arriba al registre del *dirty realism* (o d'un Bernhard) i agafa l'alè de la poesia social. L'autor és escèptic amb relació a la «civilització» i s'identifica amb el marginat, l'inadaptat (el drogoaddicte, l'immigrant, la indigent, la prostituta...). Quant al to metafísic opac, destil·la la imatgeria de *Vidre fumat*: pols, runa, vidre, ombra, fred... (recordem ara la citació de Valéry que obria aquell llibre: la poesia com a «recreació d'un edifici inexistent»).

Flors i carboni és un llibre viu i amarg que es devora ell mateix i refloreix.

Víctor Verdú Martí

Universitat Autònoma de Barcelona